

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
-AUTORITETI I KONKURRENCËS-
Komisioni i Konkurrencës

VENDIM
Nr.248 , datë 11/10/2012

“Për
mbylljen e procedurës së hetimit paraprak në tregun e shërbimit të transportit
detar ndërkombëtar të automjeteve dhe/ose udhëtarëve në qytetin e Vlorës”

Komisioni i Konkurrencës, me pjesëmarrjen e:

- Lindita MILO (LATI) Kryetar
- Rezana KONOMI Zv/Kryetar
- Servete GRUDA Anëtar
- Koço BROKA Anëtar
- Iva ZAJMI Anëtar

Në mbledhjen e tij të datës 11.10.2012, shqyrtoi çështjen me:

Objekt: Ekzistenca ose jo e shkeljes së konkurrencës në tregun e shërbimit të transportit detar ndërkombëtar të automjeteve dhe/ose udhëtarëve në qytetin e Vlorës.

Baza ligjore: Ligji Nr. 9121, datë 28.7.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, neni 24, shkronja d, dhe neni 26.
Ligji Nr. 8485 datë 11. 11. 1999 “Kodi i procedurave administrative”.

Komisioni i Konkurrencës pas shqyrtimit të raportit “Mbi hetimin paraprak në tregun e shërbimit të transportit detar ndërkombëtar të automjeteve dhe/ose udhëtarëve në qytetin e Vlorës të paraqitur nga Sekretariati i Autoritetit të Konkurrencës, dhe relacionit përkatës të Sekretarit të Përgjithshëm të Autoritetit të Konkurrencës,

KONSTATOI:

I. PROCEDURA E NDJEKUR:

1. Komisioni i Konkurrencës, në zbatim të nenit 42, pika 1, të Ligjit Nr. 9121, datë 28.7.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës” i ndryshuar, me propozim të Sekretariatit, me anë të Vendimit Nr. 218, datë 23.02.2012 vendosi hapjen e hetimit paraprak në tregun e shërbimit të transportit detar ndërkombëtar të automjeteve dhe/ose

udhëtarëve në qytetin e Vlorës, për të parë nëse ka ose jo, shenja të pengimit, kufizimit ose shtrembërimit të konkurrencës.

2. Për mbledhjen e fakteve dhe të dhënave të nevojshme në lidhje me hetimin, bazuar në nenet 33 dhe 34 të Ligjit Nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, grupi i punës ka kërkuar të dhëna dhe informacion Drejtorisë së Përgjithshme Detare, agjencisë detare “Gerverni Travel” dhe agjencisë detare “Marina Lines”, si dhe ka kryer inspektime pranë këtyre ndërmarrjeve. .
3. Komisioni i Konkurrencës pas shqyrtimit të raportit paraprak të hetimit në tregun e shërbimit të transportit detar ndërkombëtar të automjeteve dhe/ose udhëtarëve në qytetin e Vlorës, vërejtë se në tregun përkatës, në transportin detar të pasagjerëve dhe mallrave Vlorë-Brindisi gjatë periudhës hetimore, kanë ndodhur ndryshime strukturore, pasi njëri nga konkurrentët, “FLANMARE LINES” INC, nuk e ushtron aktivitetin për shkak të pezullimit nga autoritetet italiane dhe në këtë mënyrë struktura e tregut ndryshon nga duopol në monopol. Ardhja e sezonit të verës (“peak”) e gjen tregun përkatës me një operator të vetëm në kushtet kur kërkesa ka rritje të fortë dhe fuqia kundërvepruese e blerësve në tregun përkatës është e ulët.
4. Për arsyet e mësipërme, Komisioni i Konkurrencës me Vendimin Nr.232, datë 16.07.2012 “Për një ndryshim në vendimin Nr. 218, datë 23.02.2012 “Mbi hapjen e hetimit paraprak në tregun e shërbimit të transportit detar ndërkombëtar të automjeteve dhe/ose udhëtarëve në qytetin e Vlorës”, vendosi zgjatjen e afatit të hetimit paraprak në tregun e shërbimit të transportit detar ndërkombëtar të automjeteve dhe/ose udhëtarëve në qytetin e Vlorës.

II. NDËRMARRJET NËN HETIM

5. Në Portin e Vlorës ushtrojnë veprimtarinë e transportit detar të automjeteve dhe/ose udhëtarëve nga Porti i Vlorës në Portin e Brindisit në Itali dhe anasjelltas 2 (dy) ndërmarrje “FLANMARE LINES SA” dhe NORTH BAY LDA”, me anë të trageteve të tyre RED STAR 1 dhe IONIAN SPIRIT. Këto 2 (dy) ndërmarrje meqenëse janë pronarë të mjetit lundruar (tragetit) dhe nuk janë të regjistruara në Shqipëri, në bazë të nenit 2, pika 9 të Udhëzimit nr. 10, datë 23.06.2008 “Për kriteret dhe procedurat e lëshimit, pezullimit dhe heqjes së lejeve të operimit në fushat e transportit detar”, nuk mund të kryejnë shërbimin e agjentit detar për anijen e tyre. Për këtë arsye këto 2 ndërmarrje kanë lidhur kontrata me 2 (dy) agjenci detare që ushtrojnë veprimtari në portin e Vlorës, përkatësisht agjencinë detare “MARINA LINES” dhe agjencinë detare “GERVENI TRAVEL”, për t’i përfaqësuar në marrëdhëniet e tyre me autoritetet shtetërore dhe të shërbimeve në port.

II.1. “FLANMARE LINES” INC

6. Referuar Licencës Nr. 1, datë 29.03.2012, të lëshuar nga Ministria e Punëve Publike dhe Transportit, ndërmarrjes “FLANMARE LINES” INC i është dhënë leja për të operuar në linjën ndërkombëtare Vlorë – Brindisi – Vlorë me afat deri më 31.12.2012. Gjithashtu kjo ndërmarrje është e detyruar të zbatojë itinerarin e linjës, oraret dhe tarifatat të cilat janë bashkëlidhur licencës. Sipas licencës, kjo ndërmarrje operon në

këtë linjë ndërkombëtare 5 herë në javë me anë të tragetit "IONIAN SPIRIT", përkatësisht ditën e hënë, të mërkurë, të premte, të shtunë dhe të diele.

7. Referuar informacionit të ardhur pranë Autoritetit të Konkurrencës nga SHA "Porti Detar" Vlorë, midis ndërmarrjes "FLANMARE LINES" INC dhe ndërmarrjes "MARINA LINES" SHPK ekzistojnë disa marrëveshje, sipas të cilave ndërmarrja "FLANMARE LINES" INC cakton si agjent portual të saj në Portin e Vlorës ndërmarrjen "MARINA LINES" SHPK. Agjenti sipas kësaj marrëveshjeje do të mbulojë shitjen e biletave dhe faturave të ankorimit për tragetin IONIAN SPIRIT për linjën Vlorë – Brindisi. Në këto marrëveshje caktohen të drejtat dhe detyrimet e palëve lidhur me objektin e kësaj marrëveshjeje. Gjithashtu përcaktohet dhe përqindja që përfiton agjenti nga shitja e biletave. Ndërmarrja "FLANMARE LINES" INC i siguron agjentit të gjitha materialet, si biletat, broshurat dhe materiale të tjera publiciteti për promovimin e biznesit.

II.2. "NORTHBAY" LDA

8. Referuar Licencës Nr. 2, datë 29.03.2012, të lëshuar nga Ministria e Punëve Publike dhe Transportit, e cila është vënë në dispozicion nga MPPT në përgjigje të kërkesës për informacion, ndërmarrjes "NORTHBAY" LDA i është dhënë leja për të operuar në linjën ndërkombëtare Vlorë – Brindisi – Vlorë me afat deri më 31.12.2012. Gjithashtu kjo ndërmarrje është e detyruar të zbatojë itinerarin e linjës, oraret dhe tarifat të cilat janë bashkëlidhur licencës. Sipas licencës, kjo ndërmarrje operon në këtë linjë ndërkombëtare 5 herë në javë me anë të tragetit "RED STAR 1", përkatësisht ditën e hënë, të martë, të enjte, të premte dhe të shtunë.
9. Referuar informacionit të ardhur pranë Autoritetit të Konkurrencës nga SHA "Porti Detar" Vlorë, si dhe dokumenteve të gjetura gjatë inspektimit në ambientet e ndërmarrjes "GERVENI TRAVEL" SHPK, midis ndërmarrjes "NORTHBAY" LDA dhe ndërmarrjes "GERVENI TRAVEL" SHPK ekzistojnë disa marrëveshje agjencie (Agency Agreement), sipas të cilave ndërmarrja "NORTHBAY" LDA cakton si agjent portual të saj në Portin e Vlorës ndërmarrjen "GERVENI TRAVEL" SHPK. Agjenti sipas këtyre marrëveshjeve ka për detyrë të merret me të gjitha marrëdhëniet me autoritetet portuale, përfshirë dhe praktikën e ardhjes dhe të nisjes për tragetin "RED STAR 1" për linjën Vlorë – Brindisi. Në këto marrëveshje caktohen në mënyrë më specifike shërbimet që kryen agjenti ("GERVENI TRAVEL" SHPK).
10. Nga SHA "Porti Detar" Vlorë janë dërguar dhe kontratat e përpunimit të tragetit datë 05.01.2010, datë 25.01.2011 dhe datë 14.12.2011, të lidhura midis SHA "Porti Detar" Vlorë dhe ndërmarrjes "NORTHBAY" LDA me seli në Madera-Portugali, përfaqësuar nga agjencia detare "GERVENI TRAVEL" SHPK, e cila, referuar udhëzimit nr. 10, datë 23.06.2008 "Për kriteret dhe procedurat e lëshimit, pezullimit dhe heqjes së lejeve të operimit në fushat e transportit detar", është e detyrueshme të paraqitet pranë MPPT-së për marrjen e lejes për të operuar në linjë të rregullt ndërkombëtare detare për transport automjetesh dhe udhëtarësh.
11. Në këto kontrata janë përcaktuar të drejtat dhe detyrimet e palëve, pagesat për shërbimet që përfiton ndërmarrja nga Porti Vlorë, si dhe sanksionet përkatëse për shkeljen e dispozitave të kontratës.

12. Nga kontratat e lidhura nga dy ndërmarrjet "FLANMARE LINES" INC dhe "NORTHBAY" LDA me agjentët përkatës rezulton se këto dy ndërmarrje kanë të drejta të plota për sa i përket politikës së çmimeve dhe aktivitetit në tërësi për shërbimin e transportit detar në Portin e Vlorës. Por, pavarësisht se këto dy ndërmarrje nuk janë të regjistruara në Republikën e Shqipërisë, ato referuar nenit 2, pika 1, germa (b) të Ligjit Nr 9121, datë 28.07.2003 "Për mbrojtjen e konkurrencës" janë subjekt i këtij Ligji dhe veprimtaria e tyre duhet të jetë në përputhje me këtë Ligj.

III. ANALIZA E KONKURRENCËS

III.1 Tregu përkatës

13. Bazuar në udhëzimin e tregut përkatës, tregu përkatës i produktit është shërbimi i transportit të automjeteve dhe udhëtarëve në linjën Vlorë-Brindizi-Vlorë nga Porti i Vlorës. Shërbimi i transportit të automjeteve dhe udhëtarëve në Portin e Vlorës ofrohet nga ndërmarrjet "FLANMARE LINES SA" dhe "NORTH BAY LDA", të përfaqësuara përsa i përket marrëdhënieve me autoritetet shtetërore dhe të shërbimeve portuale nga agjencitë detare "Marina Lines" dhe agjencia "Gerverni Travel"

III.2 Pjesët e tregut, konkurrentet dhe treguesit e përqendrimit

III.2.1 Pjesët e tregut dhe konkurrentët

14. Për te vlerësuar madhësinë totale të tregut dhe pjesët e tregut të ndërmarrjeve është përpunuar informacioni mbi te ardhurat e realizuara, numri i pasagjereve dhe numri i automjeteve për periudhën 2010-Prill 2012 i sjelle nga dy agjencitë Gerverni Travel dhe Marina Lines përfaqësuese të ndërmarrjeve "NORTHBAY" dhe "FLANMARE LINES"
15. Madhësia totale e tregut për nga treguesi i të ardhurave të realizuara në vitin 2011 në krahasim me vitin 2010 ka rënë me 2.6%, ndërsa tregu ka pësuar një rritje me rreth 17% për sa i përket numrit të udhëtarëve. Sipas të ardhurave të realizuara ndërmarrja "Northbay" për vitin 2010 zotëron një pjesë tregu prej 65.5%, në vitin 2011 ul pjesën e tregut duke arritur në 49.6% dhe në 4 mujin 2012 pjesa e tregut rritet përsëri në 69.9%. Ndërsa ndërmarrja "FLANMARE LINES" rrit pjesën e tregut nga 34.5 në vitin 2010 në 50.4 në vitin 2011, duke rënë përsëri në 30.1% në periudhën Janar-Prill të vitit 2012.
16. Për përcaktimin e pjesëve të tregut përkatës për një reflektim të pozicionit relativ dhe fuqisë së çdo ofruesi, përveç të ardhurave nga shitja e shërbimit është vlerësuar edhe numri i pasagjerëve dhe numri i automjeteve.
17. Ndërmarrja me pjese me te madhe tregu për sa i përket numrit të pasagjerëve është ndërmarrja "NORTHBAY", e cila ka ulur pjesën e tregut me 8% për vitin 2011 dhe për 4 mujin e parë ka rritur ndjeshëm pjesën e tregut duke arritur në 72%. Ndërmarrja "FLANMARE LINES" ka rritur pjesën e tregut me 8% në vitin 2011 dhe ka ulur

ndjeshëm këtë pjesë për 4 mujorin 2012. Ndërmarrjet kanë rritur ofertën totale lidhur me numrin e pasagjerëve nga 80 850 në vitin 2010 në 97 432 në vitin 2011, ose 20.5% më shumë, ofertë e cila ka ardhur kryesisht nga rritja e numrit të pasagjerëve të ndërmarrjes në pjesë më të vogël në treg.

18. Sipas numrit të automjeteve ndërmarrja “NORTHBAY” ka ulur pjesën e tregut me 4% në vitin 2011 dhe 9% në 4 mujorin 2012, duke e rritur këtë pjesë ndërmarrja “FLANMARE LINES”. Numri i automjeteve në total ndonëse është ulur në krahasim me vitin 2010, ndërmarrja me pjesë më të vogël “FLANMARE LINES” ka rritur këtë pjesë në vitin 2011 me 4% në krahasim me vitin 2010.
19. Duke vlerësuar pjesën e tregut: nga të ardhurat e realizuara, numri i pasagjerëve dhe numri i automjeteve rezulton se ndërmarrja me pjesë më të madhe tregu ka ulur pjesën e tregut për vitin 2011 në krahasim me vitin 2010 dhe e ka rritur këtë pjesë për 4 mujorin 2012. Ndonëse numri i pasagjerëve në total është rritur gjatë vitit 2011 të ardhurat e realizuara janë ulur në vitin 2011 në krahasim me vitin 2010. Për sa më lart, pjesët e ndryshme të tregut të ndërmarrjeve në vite, ulja e të ardhurave të realizuara nga shërbimi i transportit detar të udhëtarëve dhe automjeteve për vitin 2011 krahasuar me vitin 2010 në një kohë që numri i udhëtarëve është rritur, tregon se nuk kemi të bëjmë me një rritje mesatare të çmimit të biletave në vitin 2011 krahasuar me vitin 2010.

III.2.2 Kufizimet në kapacitete

20. Trageti Red Star ka një kapacitet të mjeteve motorike prej 130 automjete në ditë dhe 680 pasagjerë, ndërsa trageti tjetër Ionian Spirit prej 780 pasagjerë dhe 250 automjete.
21. Nga të dhëna e mbledhura konstatohet se tragetet udhëtojnë nën kapacitet. Pra përjashtojmë periudhat e pikut (Gusht-Shtator dhe Dhjetor-Janar), muajt e tjerë kanë një mesatare të numrit për udhëtim tepër të vogël. Ky numër i vogël i pasagjerëve dhe i makinave sjellin kosto shtesë për operatorët e kësaj linje.

III.3. Kufizimet e mundshme të konkurrencës

22. Analiza e kufizimit të mundshëm të konkurrencës në tregun përkatës është mbështetur në dy pistat kryesore që përcakton Ligji “Për mbrojtjen e konkurrencës”, abuzimin e mundshëm me pozitën dominuese (nisur nga pjesët e tregut, barrierat e hyrjes në treg dhe faktorë të tjerë) dhe marrëveshjet potenciale të ndaluara.

III.3.1 Abuzimi i mundshëm me pozitën dominuese

23. Bazuar në kriterin e pjesës së tregut sipas të ardhurave, shohim se pjesët e tregut të ndërmarrjes “NORTHBAY” e cila ka në pronësi tragetin “Red Star 1”, janë ulur në vitin 2011 në 49.6% nga 65.5% që kishte kjo ndërmarrje në vitin 2010. Ndërsa ndërmarrja tjetër FLANMARE LINES, e cila ka në pronësi tragetin Ionian Spirit ka rritur pjesën e saj të tregut nga 34.5% në 50.4%. Nga pjesët e tregut që zotërojnë individualisht këto dy ndërmarrje, konkludon se jemi përpara një dominancë kolektive, treg duo-pol ku ndërmarrjet zotërojnë fuqi përsa i përket strukturës së tregut.

III.3.2. Ekzistenca ose jo e marrëveshjeve të ndaluara (praktika e bashkërenduar)

24. Për të parë nëse ndërmarrjet që operojnë në tregun e shërbimit të transportit detar ndërkombëtar të automjeteve dhe/ose udhëtarëve në qytetin e Vlorës koordinojnë sjelljet e tyre në tregun përkatës janë realizuar inspektime të formës *dawn raids*, ku nga inspektimi nuk u gjet asnjë evidencë direkte e bashkëpunimit midis 2 (dy) ndërmarrjeve.
25. Duke qenë se nuk u gjetën evidenca direkte të bashkëpunimit, si dhe nga analiza e tregut përkatës rezultoi një shkallë e lartë përqendrimi, është analizuar, nëse kjo fuqi tregu vjen si rezultat i koordinimit të sjelljeve të ndërmarrjeve në tregun përkatës nëpërmjet evidencave indirekte të bashkëpunimit.

III.3.2.1 Sjellja në lidhje me tarifat

26. Bashkëlidhur. licencës së MPPT¹ operatorët në tregun e transportit detar në qytetin e Vlorës kanë miratuar tarifat (tavan) të udhëtimit për pasagjerët dhe për mjetet, ku miratimi i tyre përfshin: Biletën e udhëtimit për linjën Vlorë-Brindisi dhe anasjelltas e cila është e ndryshme për cilësi të ndryshme akomodimi; dhe tarifën për imbarkimin e mjeteve të udhëtimit për linjën Vlorë-Brindisi dhe anasjelltas.
27. Nga analiza e çmimeve të biletave të aplikuara nga ndërmarrjet, rezulton se tarifat e aplikuara nga ato janë poshtë tavanit të miratuar nga MPPT dhe ofrojnë përgjithësisht tarifa të ndryshme. Ulja e tarifave për ndërmarrjen me pjesë më të vogël ka çuar në rritjen e numrit të pasagjerëve, automjeteve, duke e ulur pjesën e tregut të ndërmarrjes më të madhe.

III.3.2.2 Ndarja e tregut

28. Nga analiza e pjesëve të tregut në 2 vite të ndërmarrjeve rezulton se ndërmarrjet të cilat operojnë në tregun e shërbimit të transportit detar ndërkombëtar të automjeteve dhe/ose udhëtarëve në qytetin e Vlorës, pjesët e tregut i kanë në lëvizje duke mos patur një qëndrueshmëri në vite, por edhe në periudha më të shkurtra disa mujore. Kështu, sipas të ardhurave ndërmarrja “North Bay Lda” në vitin 2011 ka ulur pjesën e tregut rreth 15%, ndërsa sipas numrit të pasagjerëve, ndërmarrja me pjesë më të madhe tregu ka ulur pjesën e tregut me 8% dhe ndërmarrja me pjesë më të vogël të tregut ka rritur pjesën e tregut me 8%, ndërsa sipas numrit të automjeteve ndërmarrja më e madhe ka ulur pjesën e tregut me 4% duke e rritur këtë pjesë ndërmarrja më e vogël. Gjithashtu ndërmarrjet kanë rritur ofertën totale lidhur me numrin e pasagjerëve nga 80 850 në vitin 2010 në 97 432 në vitin 2011 ose 17% më shumë, ofertë e cila ka ardhur kryesisht nga rritja e numrit të pasagjerëve të ndërmarrjes më të vogël.
29. Si përfundim, referuar gjetjeve gjatë kryerjes së inspektimeve të befasishme (Dawn Raids) pranë agjencive detare, si dhe nga analiza e sjelljes së ndërmarrjeve që

¹ Burimi shkresa nr 227/1 datë 16.04.2012

ushtrjnë veprimtari në tregun e transportit detar të automjeteve dhe udhëtarëve në Portin e Vlorës, për sa i përket analizës së tarifave të shitjes së shërbimit të transportit detar, ndarjes së tregut, kufizimit të ofertës, rezulton se nuk janë gjetur evidenca direkte dhe indirekte të bashkëpunimit midis dy ndërmarrjeve që ushtrojnë veprimtari në tregun përkatës, duke mos patur një marrëveshje, apo praktikë të bashkërenduar midis tyre.

Sa më lart, nga hetimi paraparak nuk provohet se ka shenja të kufizimit, shtrembërimit apo pengimit të konkurrencës sa i përket abuzimit me pozitën dominuese, apo marrëveshjeve të ndaluara në tregun përkatës të shërbimit të transportit detar ndërkombëtar të udhëtarëve dhe automjeteve nga dhe drejt qytetit të Vlorës.

PËR KËTO ARSYE:

Komisioni i Konkurrencës, në mbështetje të nenit 24, shkronja d) të Ligjit Nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”,

VENDOSI:

1. Mbyllet e procedurës së hetimit paraparak në tregun e shërbimit të transportit detar ndërkombëtar të automjeteve dhe/ose udhëtarëve në qytetin e Vlorës, pasi nuk ka shenja të kufizimit të konkurrencës, në bazë të nenit 4 dhe 9 të Ligjit Nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, i ndryshuar.
2. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për njoftimin e vendimit për palët nën hetim.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURRENCËS

Servete Gruda
()
Anëtar

Koço Broka
()
Anëtar

Iva Zajmi
()
Anëtar

Rezana Konomi
()
Zv.Kryetar

Lindita Milo (Lati)

K R Y E T A R